

رویکردی ریخت شناسانه در بررسی جایگاه بافت‌های فرسوده در ساختار فضایی شهر

(مطالعه موردی: تهران)

دکتر امید ریسمانچیان*، دکتر سایمون بل**

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۰/۰۸/۰۲، تاریخ پذیرش نهایی: ۱۳۹۱/۰۴/۰۶

چکیده

در طرح ویژه نوسازی مصوب ۱۳۸۶، در نظر گرفتن بافت‌های فرسوده در کل سازمان فضایی شهر و تعیین نقش آنها در نظام شهری، به عنوان راه حلی برای خارج کردن این فضاها از نواحی بسته به عنوان یک راه حل در نظر گرفته شده است. اما در مطالعات انجام شده هیچ روش و راهکار کاربردی برای درک پیچیدگی سازمان فضایی شهر و نقش بافت‌های فرسوده در آن ارائه نشده است. این مقاله، خصوصیات فضایی بافت‌های فرسوده را از طریق روش چیدمان فضا و براساس تئوری حرکت طبیعی مورد بررسی قرار داده است. همچنین برخی از خصوصیات فضایی شهر تهران در جهت شناخت پیچیدگی سازمان فضایی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نتایج این تحقیق ارائه مدارک مستدل درباره جایگاه بافت‌های فرسوده در ساختار شهر تهران و رفع نقص روایی بودن مطالعات تاریخی می‌باشد. همچنین نتایج تحقیق تفاوت بین جدا افتادگی فضایی اجباری و انتخابی را در بافت‌های مختلف شهری پررنگ کرده است.

واژه‌های کلیدی

چیدمان فضا، بافت فرسوده، ریخت شناسی، سازمان فضایی، هم‌پیوندی، نقشه خطی

* دکترای معماری منظر از دانشگاه ادینبورگ بریتانیا، عضو هیات علمی دانشگاه (مسئول مکاتبات).

Email: omid.rismanchian@gmail.com

** پژوهشگر ارشد مرکز تحقیقات فضای باز (OPENSspace Research Centre) دانشگاه ادینبورگ بریتانیا.